

Závery z konferencie Spolupráca krajín stredoeurópskeho regiónu vo vidieckej turistike

V dňoch 9.-11. októbra 2023 sa uskutočnila v Lesnici na Pieninách konferencia pod názvom „Spolupráca krajín stredoeurópskeho regiónu vo vidieckej turistike“, ktorú organizoval Slovenský zväz vidieckej turistiky a agroturistiky (SZVTA) pod záštitou MPRV SR a v spolupráci so SPU v Nitre a VIPA na Slovensku. Konferencia sa niesla v duchu motta „Prosperujúci vidiek - silný štát“.

Cestovný ruch musel v posledných rokoch čeliť mnohým náročným situáciám, ako napr. pandémie Covid19, prudký nárast cien energií, potravín alebo vojna na Ukrajine. Tieto okolnosti viedli k nedostatku pracovných síl v zariadeniach turizmu. Cieľom konferencie bolo vyhodnotiť súčasné podmienky a možnosti podnikania vo vidieckej turistike v krajinách stredoeurópskeho regiónu, výmena skúseností, vytvorenie medzirezortnej spolupráce na podporu rozvoja slovenského vidieka s cieľom podporiť vytváranie nových pracovných príležitostí. Konferencie sa zúčastnilo 80 odborníkov, bola určená pre podnikateľov vo vidieckom cestovnom ruchu, starostov, pedagógov, členov MAS, OOCR, KOOR, samosprávne kraje a ďalšie organizácie.

Na konferencii vystúpili domáci a zahraniční prezentátori ako Ing. Martin Kováč - štátny tajomník MPRV SR, Ing. Klaus Ehrlich - generálny sekretár Európskeho zväzu vidieckej turistiky RURAL TOUR zo Španielska, Mgr. Marek Harbulák - prezident ZCR SR, JUDr. Marieta Okenková, PhD. - SPU v Nitre a ďalší. Organizátori pripravili podklad pre diskusiu na Okrúhly stôl v podobe téz, ktoré inventarizujú súčasný stav podmienok práce a života ľudí na slovenskom vidieku a vychádzajú zo sociologických prác bývalého VÚEPP v Bratislave.

Generálny sekretár Ing. Klaus Ehrlich oznámil vedeniu SZVTA na konferencii, že konanie valného zhromaždenia RURAL TOUR a sprievodné podujatie organizované SZVTA v roku 2024 sa bude konať na Slovensku - je to pocta a možnosť zviditeľniť našu vidiecku krajinu v rámci Európy. Na konferencii bol predstavený projekt poradenstva COSME, ktorý organizuje RURAL TOUR pre

európskych podnikateľov vo vidieckej turistike.

Súčasťou konferencie bola ako príklady dobrej praxe aj odborná exkurzia do zariadení vidieckej turistiky na Pieninách, splav po rieke Dunajec, návšteva cezhraničného regiónu v Poľsku a prehliadka iných atrakcií pre turistov. Pieniny patria medzi najatraktívnejšie miesta pre vidiecku turistiku na Slovensku, preto organizátori zvolili toto miesto predovšetkým pre záujemcov zo severovýchodného Slovenska na výmenu skúsenosti a zatriaktívnenie prírodných krás pre domácich a zahraničných turistov.

Konferencia nadväzovala na 2 úspešné konferencie „Atraktívnejší vidiek“ vo Zvolene a Trenčíne organizované Vidieckym parlamentom na Slovensku a SPU v Nitre v spolupráci s MPRV SR so zainteresovanými aktérmi (tvorcov politik a ich adresátov) s cieľom vytvoriť priestor pre vzájomný dialóg, ktorý umožní formulovať najpotrebnejšie riešenia pre sociálno-ekonomický rozvoj vidieka.

Odporúčania účastníkov konferencie pre príslušné štátne orgány:

1. Vytvoriť medzirezortnú komisiu pod gesciou MPRV SR zloženú zo zástupcov MD SR, MŽP SR, MK SR, MF SR, MIRRI SR, ÚV SR a iných rezortov za účelom koordinácie podporných aktivít na oživenie podnikania na slovenskom vidieku. Podporujeme vytvorenie pozície podpredsedu vlády SR pre vidiek. Účastníci konferencie podporujú aj návrh vytvorenia osobitného Ministerstva pre šport a cestovný ruch SR.
2. Rozhodujúci význam v krízových situáciách zohráva pôdohospodárstvo, ktoré zabezpečuje výživu obyvateľstva. Prostredím poľnohospodárskej výroby a lesníctva je vidiek, ktorý má nezastupiteľné miesto. Dlhodobo pociťujeme absenciu jasnej a záväznej vízie pre obnovenie potravinovej bezpečnosti, ktorá by sa realizovala vo všetkých verejných politikách. Víťame návrh Vízie pre atraktívnejší vidiek do roku 2030, vypracovaný SPU v Nitre a VIPA na Slovensku, ako aj rozpracovanie Cestovnej mapy obehového biohospodárstva z dielne MPRV SR a Vízie spoločných postupov pri budovaní moderného pôdohospodárstva v horizonte roku 2035.
3. Venovať sústavnú pozornosť podpore cestovného ruchu a ekosystémových služieb pôdy a krajiny na Slovensku ako spôsobu vyrovnávania regionálnych rozdielov, vytváraním nových pracovných

príležitosti na slovenskom vidieku a zamedziť tak odchodu mladých ľudí z vidieka do miest a zahraničia. Vidiecka krajina je rozhodujúce prostredie pre znižovanie klimatických rizík a zabezpečenie potravinovej a vodnej bezpečnosti. V tejto súvislosti má vidiecka krajina veľký potenciál pre naštartovanie novej generácie krajinotvorby, ktorá súčasne zatriaktívni prostredie pre obyvateľov a turistov na vidieku.

4. Nakoľko súčasná úroveň potravinovej sebestačnosti Slovenska je dlhodobo nízka je potrebné venovať prioritnú pozornosť finančnej a legislatívnej podpore pre pôdohospodárstvo a vidiecke regióny, aby sa zlepšila situácia regionálnej ekonomiky. Vhodným nástrojom je legislatívne ukotvenie pravidiel zakladania a podpory regionálnych odbytových združení.
5. Významný príspevok k vidieckej ekonomike prinesie aj rozvoj agroturistiky a vidieckeho cestovného ruchu, ochrana kultúrneho dedičstva a dobudovanie dopravnej infraštruktúry, čo prispeje k zlepšeniu infraštruktúry vidieka, vrátane podpory zamestnanosti na vidieku. Odstrániť potravinové „púšte“ a dobudovať služby pre obyvateľstvo na vidieku.
6. Zapájanie aktérov vidieka do tvorby politík a rozhodovacích procesov dlhodobo absentuje. Adekvátne konzultačné mechanizmy nie sú vytvorené. Vhodným riešením je prehĺbenie medzirezortnej a územnej spolupráce.
7. Zámery a opatrenia v problematike rozvoja vidieka musia reagovať nielen na tlak spoločenskej praxe, ale predovšetkým na narastajúce limity demografických zdrojov vidieka a sociálneho kapitálu územia. Stanovenie priorít je potrebné ponímať ako jeden segment multidisciplinárnych relevantných opatrení.
8. Zjednodušiť nastavenie administratívnych procesov pri implementácii CLLD projektov zo strany riadiacich orgánov (PPA, MIRRI SR, MPRV SR) s cieľom zvýšiť atraktivitu vidieckeho územia a podporiť podnikanie v cestovnom ruchu.
9. V súvislosti s konaním valného zhromaždenia RURAL TOUR na Slovensku v roku 2024 vytvoriť v spolupráci so štátnymi inštitúciami reprezentačné podmienky pre konanie podujatia a propagáciu Slovenska v zahraničí. Zintenzívniť činnosť SZVTA, využiť poradenský projekt COSME v rámci RURAL TOUR na zvýšenie kvality poskytovaných služieb, zaviesť udeľovanie „Znakov kvality“ pre zariadenia VTA na Slovensku, profesionalizovať činnosť sekretariátu SZVTA zapojením do vyhlásených výziev. Odporúča sa využiť poradenskú sieť Inštitútu znalostného pôdohospodárstva inovácií.
10. Zvýšiť a skvalitniť podporu pre menšie obce do 1 000 obyvateľov, najmä vo forme podpory pri príprave a vypracovávaní projektov pre rozvoj obce a neopomenúť podporu pre obce do 2 000 obyvateľov.
11. Zlepšiť informovanosť o zariadeniach vidieckej turistiky v stredoeurópskom regióne s cieľom zvýšiť ich obsadenosť domácimi a zahraničnými návštevníkmi, podobne ako rekreačné poukazy podporovať zvýšenie návštevnosti ďalšími formami napr. regionálnych produktov predajom z dvora a obnovením predaja na trhoviskách.
12. Zlepšiť synergie medzi rôznymi podpornými programami (NSP, OP Slovensko, Interreg) v súčasných aj budúcich programových obdobiach. Optimálne nastaviť parametre medzi rôznymi typmi podpôr, ktoré by pôsobili synergicky a súčasne by eliminovali neefektívne využívanie týchto verejných zdrojov. Pre budúce obdobie je potrebné zamerať sa na zrýchlenie budovania inovačného prostredia a zlepšovania systému poradenstva. Zlepšenie podmienok v oblasti rozvoja inovácií je jednou z najdôležitejších úloh pôdohospodárstva a relevantných rezortov.
13. Vyzývajú všetky zainteresované ministerstvá zapojiť sa konkrétnymi záväzkami do Paktu pre vidiek, ktorý bol vytvorený Európskou komisiou pre implementáciu Dlhodobej vízie pre rozvoj vidieka EÚ do roku 2040. Vidiecky parlament na Slovensku aktívne dlhodobo participuje na aktivitách Paktu pre vidiek na európskej ako aj národnej úrovni.

